NOTA VAN BEANTWOORDING

Reacties op het 2de concept Toekomstplan
Meeleesperiode 12 september t/m 11 oktober

Ingediende reacties

Van de volgende adressanten is een reactie ontvangen:

1. Adressant 1
2. Adressant 2
3. Adressant 3 (gezamenlijke reactie van 5 huisadressen)
4. Bewonersvereniging landgoed Zonnestraal
5. Adressant 4
6. Adressant 5
7. Adressant 6 (mede namens ‘de drie appartementencomplexen huur/koop’).
8. Adressant 7
9. Adressant 8
10. Adressant 9
11. Albertus Perk
12. Adressant 10
13. Adressant 11
14. VvE Loosdrechtse Bos
15. Adressant 12

Alle reacties zijn binnen de gestelde termijn binnengekomen, dan wel is aannemelijk dat deze tijdig zijn ingediend. In deze Nota van Beantwoording worden de binnengekomen reacties in volledige vorm weergegeven en van een beantwoording voorzien, waarbij wordt aangegeven of de reactie aanleiding heeft gegeven tot aanpassing.

Beantwoording binnengekomen inspraakreacties

---

1. [Adressant 1]

Zoals besproken tijdens de informatieavond van 17 september 2025, ontvangen jullie hierbij onze reactie op de planupdate van augustus 2025. Dank voor het uitbreiden van de reactie termijn met 2 dagen naar vandaag de 12e.

Dank vooral voor jullie inzet samen met de eigenaren en voor het serieus oppakken van de zorgen van bewoners en omwonenden.

In de plan update verviel onder meer het ongewenste wandelpad bij de vooroorlogse nazorgwoningen, verdwenen de ‘zwervende’ hutten en verbeterde de ontsluiting van het zorgcentrum.

De toevoeging van de concept-cultuurhistorische kansenkaart versterkt de onderbouwing van de planontwikkeling, maar roept ook vragen op. Graag delen we onze aandachtspunten en

voorstellen - deels in het verlengde van eerdere reacties - en blijven we betrokken bij de verdere uitwerking.

Zorg over nadere uitwerking ontsluiting Kleine Eng Noord
De zuidelijkere ontsluiting van het nieuwe zorgcentrum biedt inderdaad meer ruimte voor een zorgvuldige verkeersafwikkeling. We denken hier graag in mee, omdat met name de bevoorrading geen afbreuk mag doen aan de veiligheid en de beleving van de Boslaan, ook in relatie tot ons zijpad. Hoe wordt de beoogde landschappelijke en verkeerskundige kwaliteit geborgd?

Beantwoording
Dank voor uw reactie en het meedenken over mogelijke oplossingen. Uw vraag over hoe de beoogde landschappelijke en verkeerskundige kwaliteit wordt geborgd, komt aan bod in de verdere uitwerking van de plannen.Na vaststelling van het Toekomstplan worden onder meer een wijziging van het Omgevingsplan, kavelpaspoorten, een Beeldkwaliteitsplan, inrichtingsplannen en bouwplannen opgesteld. Tijdens deze vervolgstappen gaan wij graag met u in gesprek om samen te zorgen dat de landschappelijke en verkeerskundige kwaliteit goed wordt geborgd.

Wijziging Toekomstplan
De zienswijze heeft geen aanpassing van het Toekomstplan tot gevolg.

Radingontsluiting Kleine Eng Noord
Een ontsluiting vanaf de Rading past het beste bij het zorgconcept en de ontlasting van de Boslaan zoals jullie voorstaan. We vragen daarom om deze optie als mogelijkheid te blijven meenemen. Mogelijk biedt een hybride oplossing van eenrichtingverkeer uitkomst?

Beantwoording
Een ontsluiting van het woonprogramma aan de noordzijde van de Kleine Eng via de Rading is door de gemeente als niet wenselijk beoordeeld. Dit betekent dat de ontsluiting via de boslaan moet worden vormgegeven. We begrijpen uw zorgen over de impact hiervan op de verkeersveiligheid en beleving van de boslaan, en nemen deze serieus. Bij de verdere uitwerking van de plannen gaan we graag met u in gesprek om het ontwerp landschappelijk en verkeerskundig zo goed mogelijk af te stemmen

Wijziging Toekomstplan
De zienswijze heeft geen aanpassing van het Toekomstplan tot gevolg.

Snelheidsbeperking Boslaan
Wij pleiten ervoor dat maatregelen om de maximumsnelheid van 30 km/u op de Boslaan te handhaven niet pas in de laatste landschappelijke fase worden uitgevoerd. Juist op de rechte wegdelen wordt te hard gereden. Een herinrichting kan gelijktijdig met, of voorafgaand aan, de aanleg van het zorgcentrum plaatsvinden, aangezien dit een essentieel onderdeel van jullie concept vormt. Recent werd een bewoner van Loosdrechtse Bos 31 bij het uitrijden bijna aangereden door een te snel rijdende auto – wat het belang van tijdige maatregelen onderstreept.

Beantwoording
Specifieke maatregelen om de verkeersveiligheid te borgen voor de ontsluiting van het nieuwbouw aan de Kleine Eng Noord kunnen wat ons betreft gelijktijdig lopen en hoeven niet te wachten op de volledige herinrichting van de boslaan die nu in de laatste fase is gepland.

Wijziging Toekomstplan
De zienswijze heeft geen aanpassing van het Toekomstplan tot gevolg. In de uitwerking van onder meer het inrichtingsplan voor Kleine Eng Noord wordt gekeken welke maatregelen noodzakelijk worden geacht om de verkeersveiligheid te borgen.

Zoekruimte Kleine Eng Noord
De voorgestelde clustering van bebouwing biedt goede kansen voor een zorgvuldige inpassing. Het grotere bouwvolume vraagt echter om een preciezere afbakening van de bebouwingsvlakken. Een ruimere afstand van de bebouwing tot de Boslaan sluit beter aan bij de continuïteit van de laan en komt overeen met de positionering van het hoofdhuis in het eerdere plan. Als je de volumes vervolgens test ontstaat zo ook een betere inbedding.

Beantwoording
In lijn met het advies van de Rijkscommissie voor het Cultureel Erfgoed en de Commissie voor Ruimtelijke Kwaliteit en Monumenten, met betrekking tot de zoekgebieden voor nieuwe bebouwing en de zorgvuldige inpassing van gebouwen binnen deze gebieden, én in overeenstemming met het provinciale beleid om aantasting van natuurdoeltypen te beperken, bomenkap te voorkomen en de openheid van de enggronden te behouden, is ervoor gekozen om de nieuwe bebouwing te situeren op het bestaande open (sport)veld.

Wijziging Toekomstplan
De zienswijze heeft geen aanpassing van het Toekomstplan tot gevolg

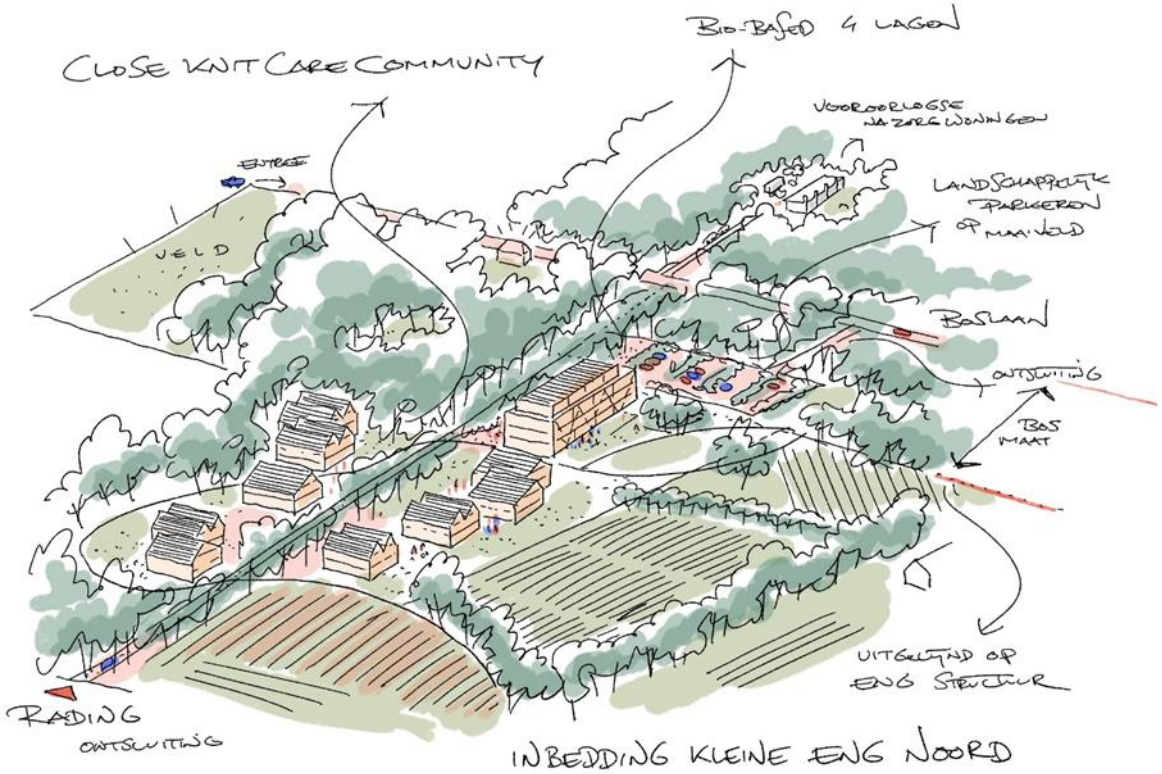
voorstel aanpassing zoekruimte

projectie aangepaste zoekruimte

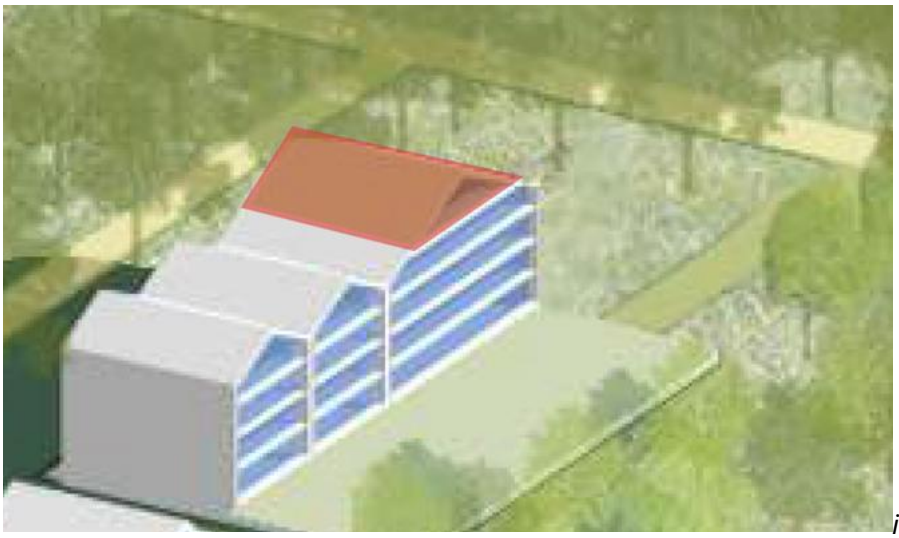
oude invulling

Gebouwd parkeren als risico voor natuur, plan en toekomst
Het is belangrijk dat de parkeerbehoefte van het zorgcentrum en de bijhuizen nauwkeurig en toekomstbestendig wordt vastgesteld, zonder dat de Boslaan als uitwijkplek dient.
Volgens de laatste toelichting zijn nu 80 parkeerplaatsen voorzien (voorheen 70), halfverdiept onder het hoofdhuis. Dit lijkt een compromis tussen ondergronds en maaiveldparkeren. Voor het

zorgensemble is deze keuze echter gevoeliger dan voor het nieuwe werkvolume in het plan. Wij vragen dringend om **deze oplossing te heroverwegen**, om de volgende redenen:

– Hoogte
Halfverdiept parkeren betekent dat het hoofdvolume van vier bouwlagen wordt opgetild. De vastgelegde maximumhoogte van 13,5 m (1,5 m halfverdieping + 4 × 3 m) strookt niet met de ingetekende kap, die nog moet worden aangepast in de verbeelding:

in rood de aanpassing

Daarnaast is een verdiepingshoogte van 3 m voor een bio-based gebouw ontoereikend. Een goed grondpakket boven de parkeergarage dat ook toegankelijk is, past evenmin binnen 1,5 m. Een hoger gebouw is ruimtelijk niet uitlegbaar zoals jullie zelf toelichtten en zou, zoals eerder benoemd, dan leiden tot een bouwlaag minder en dus een grotere footprint bij gelijkblijvend programma.

– Kosten
Gebouwd parkeren is aanzienlijk duurder dan maaiveldparkeren. De benodigde compensatie in programma vergroot het bouwvolume zoals jullie toelichtten en daarmee ook de parkeerbehoefte. Ervaring bij vergelijkbare projecten leert dat halfverdiept parkeren de planontwikkeling kan belemmeren en dat kosten voor ‘de bak’ ten koste kunnen gaan van duurzaamheid en beeldkwaliteit. Een lager waardig ensemble zou afbreuk doen aan het gehele concept, de noodzakelijke goede inbedding en de beleving.

– Toekomstbestendigheid
Een halfverdiepte parkeervoorziening is moeilijk anders te gebruiken en daardoor niet toekomstbestendig, tenzij als waterberging.

– Duurzaamheid en biodiversiteit
De aanleg van een verdiepte bak verstoort bodem en biodiversiteit aanzienlijk meer dan lichte bebouwing op maaiveld. Ook vergroot het maken van de betonnen bak de CO_2-footprint van het project.

Gezien bovenstaande vragen wij om een **heroverweging** van het halfverdiepte parkeren en om opnieuw een landschappelijke maaiveldoplossing te onderzoeken. Er bestaan passende voorbeelden van dergelijke inpassingen in monumentale landschappen, die beter aansluiten bij de beoogde natuurwaarden.

Beantwoording
De keuze voor een halfverdiepte parkeervoorziening is in lijn met het advies van de Rijkscommissie voor het Cultureel Erfgoed en de Commissie voor Ruimtelijke Kwaliteit en Monumenten én in overeenstemming met het provinciale beleid om de oppervlakte van de ingreep cq aantasting van natuurdoeltypen te beperken en eventuele bomenkap te voorkomen.

Wijziging Toekomstplan
De zienswijze heeft geen aanpassing van het Toekomstplan tot gevolg.

voorbeeld hoogwaardige inpassing maaiveld parkeren

Waardestelling appartementengebouwen Hubert-Jan Henket
In de concept-cultuurhistorische kansenkaart krijgen de door Hubert-Jan Henket ontworpen appartementengebouwen een indifferente waardering. Dat oordeel is voor ons niet te plaatsen en kan tot onjuiste ruimtelijke vervolgkeuzes leiden. De gebouwen zijn met zorg ontworpen en vormen onderdeel van de renovatie strategie van de Duiker/Bijvoet paviljoens door Henket en Wessel de Jonge. Wij verzoeken daarom de waardestelling opnieuw te laten onderzoeken in dit licht en bij te stellen naar in ieder geval ‘basis’ .

Beantwoording
In het gemeentelijke gebiedskader wordt naar de waardestelling van Steenhuismeurs verwezen. Hier staan drie appartementencomplexen gewaardeerd als indifferent en 1 met een negatieve waarde. In de expert bijeenkomsten met de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed en Commissie Ruimtelijke Kwaliteit en Monumenten is de waarderingskaart aangescherpt. Hierin zijn deze complexen gewaardeerd als indifferent. Dit advies volgen wij in het Toekomstplan.

Wijziging Toekomstplan
De zienswijze heeft geen aanpassing van het Toekomstplan tot gevolg.

Entreeveld
In de verbeelding wordt het entreeveld beplant als compensatie voor de bebouwing van de Kleine Eng Noord. De bestaande openheid is echter van waarde en lijkt nu te gemakkelijk te worden opgegeven.

Beantwoording
Met de beplanting bij de entree anticiperen wij op het verder vormgeven van een ecologische verbinding van Hoorneboegse Heide – Zonnestraal richting Raabos conform ook de wensen van het Goois Natuurreservaat.

Wijziging Toekomstplan
De zienswijze heeft geen aanpassing van het Toekomstplan tot gevolg.

Afsluitend
Wij zijn positief over de plannen en over de ambitie van Zonnestraal om zorg opnieuw uit te vinden en vorm te geven op dit historische (zorg)landgoed, maar maken ons zorgen over de uitwerking van de eerder genoemde punten.

Gezien het nog uitstaande oordeel van de provincie over het conceptplan en de voorgestelde natuurcompensatie, lijkt het verstandig tijd te nemen voordat het plan aan B&W wordt aangeboden. Zo kunnen ook de zorgen en suggesties van bewoners worden meegenomen, wat het draagvlak versterkt. De betrokkenheid van bewoners onderstreept bovendien hun steun voor een toekomstbestendig Natuurlandgoed Zonnestraal.

We zien uit naar de verdere dialoog,

---

2. [Adressant 2]

Op 17/9/2025 heeft u een informatieavond gehouden voor bewoners. Daarin presenteerde u een aangepaste versie van het Toekomstplan; hiermee reageer ik daarop. Ik verwijs overigens ook nog naar mijn eerdere reactie op het Plan d.d. 25/4/25. En dan met name op het kaartmateriaal voor zover relevant m.b.t. deze reactie.

1) PARTICIPATIE:

M.b.t. de eerdere informatiebijeenkomst op 28/3/25 viel op dat uw participatie zich toen op het laagste niveau, van informeren, bevond. Een tweede maar dan nu echte participatieronde heeft wel plaatsgevonden maar dat kwam m.n. omdat de Provincie laat was met haar reactie.

Deze tweede bijeenkomst gaf in feite hetzelfde beeld: een bijeenkomst waarbij de reactie indieners concreet op de presentatie kunnen zien of er wat, en wat er, met hun reacties is gebeurd, en daar dan ook gericht onderling van gedachten over kunnen wisselen, heeft helaas niet plaatsgevonden. Dat gaat voor deze tweede fase wel beter gebeuren op de bijeenkomst van 19/11/25 en dat is positief. Indieners willen graag weten dat gemotiveerd wordt aangegeven of en hoe hun bijdrages verwerkt worden. De verwachting is dat m.n. de mondelinge toezeggingen van 17/9/25 dan ook goed op het Plan zijn weergegeven.

Wel moet gezegd worden dat er nog steeds geen echte stap omhoog op de participatieladder is gezet. Terwijl de belangen van alle betrokkenen in het geding zijn en een paar stappen opwaarts rechtvaardigen. De vraag is of de volksvertegenwoordiging deze lage participatiegraad wel voldoende zal blijken te vinden.

Beantwoording
Hartelijk dank voor uw reactie. U heeft eerder een vergelijkbare reactie ingediend op het eerste concept van het Toekomstplan. Wij verwijzen u graag naar onze eerdere beantwoording hiervan (zie bijlage 2, #21 - adressant 14).

Wijziging Toekomstplan
De zienswijze heeft geen aanpassing van het Toekomstplan tot gevolg.

2) TUINEN:

Bewoners van de nazorgwoningen Loosdrechtse Bos 2-24 hebben hun huidige voor- en achtertuinen, groenstroken en bijgebouwen gehuurd c.q. het vrije (mede-)gebruiksrecht daarvan. Dat wordt ook ondersteund door het Bestemmingsplan Buitengebied, de Omgevingsvisie en de kaart van het Kadaster waar dat gebruik ook duidelijk op is aangegeven. De nieuwe Plankaart zou die situatie dan ook moeten aangeven. Dat is nog niet het geval; graag wel aangeven.

Wel is de bomenrij door het midden van de voortuinen van de Plankaart verwijderd en dat is positief.

Velen wonen en leven hier al vele tientallen jaren en het effect op hun woon- en leefgenot en dat van buren/degenen die hier korter wonen, kan daarom ook ingrijpend zijn.

Ter gelegenheid van de bijeenkomst werd daarom met de eigenaren/de Directie van Zonnestraal de afspraak gemaakt c.q. de toezegging gedaan dat het gedogen, op de grond van Zonnestraal, van voor- een achtertuinen, groenstroken en bijgebouwen, t.b.v. die bij Gooi en Omstreken gehuurde woningen die werden gehuurd m.i.v. en na 2007, ook van toepassing is geworden. Gooi en Omstreken zou daarvan op de hoogte moeten worden gesteld.

Beantwoording
Hartelijk dank voor uw reactie. U heeft eerder een vergelijkbare reactie ingediend op het eerste concept van het Toekomstplan. Wij verwijzen u graag naar onze eerdere beantwoording hiervan (zie bijlage 2, #21 - adressant 14). Daarbij kunt u lezen dat de gemaakte afspraken die door de voormalige eigenaar van Zonnestraal (De Alliantie) met woningbouwcorporatie Gooi en Omstreken zijn gemaakt, gerespecteerd worden. Deze zijn anders dan u schrijft.

‘ Concreet betekent dit dat grensoverschrijdend gebruik van huurders die vóór 1 augustus 2007 reeds op deze locatie woonden, wordt gedoogd. Wanneer zij hun huur opzeggen of de woning verlaten, worden eventuele opstallen, hekwerken e.d. op het terrein van Zonnestraal Hilversum BV verwijderd en wordt de oorspronkelijke kadastrale grens hersteld. Het is niet toegestaan om het terrein uit te breiden of nieuwe opstallen te plaatsen als deze ná 1 augustus 2007 zijn gerealiseerd.’

Wijziging Toekomstplan
De zienswijze heeft geen aanpassing van het Toekomstplan tot gevolg.

3) BIJGEBOUWEN:

Er zijn bijgebouwen bij onze nazorgwoningen gesitueerd, achter en naast de woningen. Het Kadaster en de Omgevingsvisie geven die bestaande bijgebouwen ook (maar gedeeltelijk) aan, maar de Plankaart (nog) niet. De bestaande bijgebouwen met hun bestemming moeten volgens een uitspraak van de Raad van State van 26/11/2008 zijn aangegeven op de Plankaart zijn aangegeven. Weglaten houdt weg bestemmen in en dat is niet toegestaan. Dat integraal

aangeven is nog niet gebeurd. Tijdens de bijeenkomst werd toegezegd dat dat in de Planfase nochtans wel zal gaan gebeuren. De hoop is dat er op de bijeenkomst van 29/11/25 al iets van zal blijken.

Beantwoording
Hartelijk dank voor uw reactie. U heeft eerder een vergelijkbare reactie ingediend op het eerste concept van het Toekomstplan. Wij verwijzen u graag naar onze eerdere beantwoording hiervan (zie bijlage 2, #21 - adressant 14).

Wijziging Toekomstplan
De zienswijze heeft geen aanpassing van het Toekomstplan tot gevolg.

4) PARKEREN:

Parkeren voor bewoners van de nazorgwoningen en hun bezoekers, zo dicht mogelijk bij hun woning, zou moeten worden behouden en verzekerd. Velen zijn senioren die niet zonder eigen vervoer nabij kunnen leven. Parkeergelegenheid voor in ons geval onze bewoners werd op zich wel toegezegd, maar nog niet concreet verwerkt. Het behoud van de bus zoals nu is ook van belang.

Beantwoording
Hartelijk dank voor uw reactie. U heeft eerder een vergelijkbare reactie ingediend op het eerste concept van het Toekomstplan. Wij verwijzen u graag naar onze eerdere beantwoording hiervan (zie bijlage 2, #21 - adressant 14). Ten aanzien van uw vraag over behoud van de bus verwijzen we u graag naar onze eerdere beantwoording hiervan aan de bewonersvereniging Landgoed Zonnestraal (zie bijlage 2, #16).

Wijziging Toekomstplan
De zienswijze heeft geen aanpassing van het Toekomstplan tot gevolg.

5) DE KNIP:

U heeft toegezegd dat de zgn. "knip" aan het eind van het fietspad tussen de bunkerwoningen en de hoofdrijbaan blijft bestaan, ten Noorden. Dat is nog niet aangegeven in het Plan en de Plankaart. Graag nog aangeven.

Beantwoording
Hartelijk dank voor uw reactie. De bewonersvereniging heeft eerder een vergelijkbare reactie ingediend op het eerste concept van het Toekomstplan. Wij verwijzen u graag naar onze eerdere beantwoording hiervan (zie bijlage 2, #16).

Wijziging Toekomstplan
De zienswijze heeft geen aanpassing van het Toekomstplan tot gevolg.

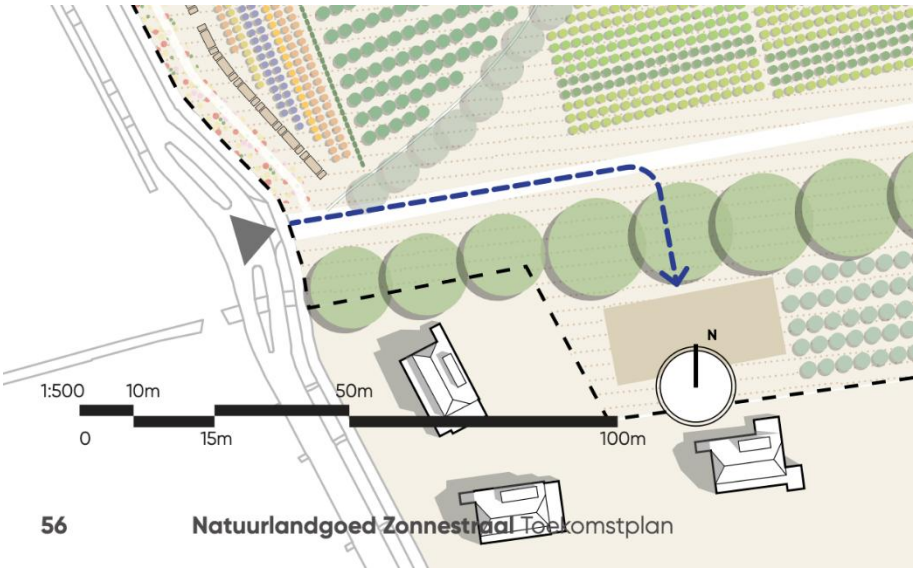
---

3. [Adressant 3, verzamelde reactie van 5 huisadressen]

Naar aanleiding van de meest recente versie van het Toekomstplan Zonnestraal en de bijeenkomst op 17 september jl. maken wij graag gebruik van de mogelijkheid te reageren.

Als bewoners van het bunkerdorp wonen wij hier met veel plezier. Daarbij zijn voor ons allemaal de factoren rust, ruimte en natuur in de beslotenheid van het bunkerdorp van groot belang en juist ook de belangrijkste reden geweest om hier te komen wonen.

In de laatste versie van het Toekomstplan Zonnestraal lijkt er een parkeervoorziening te zijn ingetekend op de Kleine Eng aan de zuidkant, direct naast onze woningen aan de noordkant van het bunkerdorp. Zie afbeelding hieronder.

Onze vraag is: is hier inderdaad een parkeerplaats voorzien?

Indien dit zo is: dan maken we hier ernstig bezwaar tegen, want naar ons idee:

- is een parkeerplaats op deze plek onnodig en overbodig aangezien er op deze plek geen directe noodzaak voor parkeren is; de voorgestelde kas en schuur liggen immers een stuk verderop naar het oosten;
- kan parkeren beter (gecombineerd worden) op plekken waar ook al andere parkeervoorzieningen en bebouwing komt. Daardoor ontstaat er minder versnippering en is er meer rust, meer groen, wat ook beter is voor de belangrijke aanwezige fauna;
- doet een parkeerplaats op deze plek vanwege de versnippering van bebouwing/verharding geen recht aan de cultuurhistorische waarde van de Kleine Eng. Deze enggronden maken van oudsher een wezenlijk onderdeel uit van het landgoed en zijn nauw verweven met de cultuurhistorische ontwikkeling en identiteit van het gebied;
- zal de parkeerplaats leiden tot verkeersdrukte, geluidsoverlast en visuele hinder. Dit gaat volledig ten koste van het door ons zo gewaardeerde vrije uitzicht, groenbeleving en rust, wat juist doorslaggevende redenen voor ons geweest zijn om hier te gaan wonen/een huis te kopen. Bovendien doet dit afbreuk aan de economische waarde van onze woningen;
- pleit het toevoegen van dit deel van de eng aan NNN gebied, zoals voorgesteld in het Toekomstplan (p. 37), er juist voor om in dit gebied zo min mogelijke verstoring aan te brengen;

- zal een parkeerplaats hier ook buiten openingstijden van de kas tot meer overlast voor ons leiden. Wij merken dit momenteel al bij de weg langs de Landgoedwinkel doordat mensen hier in de avond komen 'hangen', vuurwerk afsteken etc;
- Is het toevoegen van een parkeerplaats op deze wijze ook in strijd met de vastgestelde principes van 'sense of place', 'sense of nature' en 'sense of community'.

NB in het plaatje met de zoekgebieden voor nieuwbouw in het Toekomstplan heet het stuk grond achter onze huizen waarop de huidige Landgoedwinkel staat 'de Kleine Eng'. In de *Cultuurhistorische waardenkaart* staat deze Kleine Eng echter niet ingetekend; we vernemen graag of dit abusievelijk niet is ingetekend.

Gelet op het bovenstaande verzoeken wij u dan ook deze parkeervoorziening niet op deze eng en direct naast onze woningen te situeren. Uiteraard willen wij graag in onderling overleg kijken hoe hier verder op een goede manier invulling aan gegeven zou kunnen worden.

Met vriendelijke groet, namens de bewoners van Rading 3, Rading 3A, Rading 5, Rading 9 en Rading 11,

Beantwoording
Hartelijk dank voor uw reactie.

Op de laatste versie van de cultuurhistorische waardenkaart in de definitieve Toekomstplan is de Kleine Eng opgenomen als *'te herstellen zone'*, conform het advies van de Rijkscommissie voor het Cultureel Erfgoed (RCE) en de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit en Monumenten (CRKM). Binnen deze zone zijn, in overleg met de RCE en de CRKM, diverse cultuurhistorische maatregelen afgesproken. Het betreft onder meer het herstel van het oude boerenpad, het behoud en herstel van laanbeplantingen, het herstel van het Sint Annapad en het terugbrengen van kleinschalige teelten.

Het bestaande bouwvlak van 3.000 m^2, zoals opgenomen in het vigerende bestemmingsplan midden op de eng, wordt niet overgenomen in de nieuwe plannen. Daarnaast worden de huidige parkeerplaatsen, de schuur en het gebouw met horecavoorziening op 'Landgoed De Rading' verwijderd. In plaats daarvan wordt, achter de bomenrij tussen het Sint Annapad en grenzend aan het Bunkerdorp, een beperkte parkeervoorziening gerealiseerd. Achter op het perceel komt een grotere kas en schuur ten behoeve van de natuurinclusieve boerderij.

Met deze invulling sluiten we aan bij de adviezen van de RCE en de CRKM. Bij de verdere uitwerking van de inrichtingsplannen gaan wij graag met u in gesprek om de landschappelijke inpassing zo zorgvuldig mogelijk vorm te geven.

Wijziging Toekomstplan
De zienswijze heeft geen aanpassing van het Toekomstplan tot gevolg.

---

4. [Bewonersvereniging landgoed Zonnestraal]

Laatste concept Toekomstplan
17 september 2025 heeft u een informatieavond gehouden voor bewoners en aanwonenden. Hierin werd de laatste versie van het Toekomstplan gepresenteerd. Op deze avond waren wij als bestuur aanwezig.

U heeft aangegeven dat alle belanghebbenden tot 12 oktober 2025 kunnen reageren op dit concept. Van deze gelegenheid maken wij graag gebruik.

De participatie is naar onze mening minimaal geweest: de wijzigingen lijken vooral voort te komen uit eisen van instanties, niet uit bewonersinbreng. Wij zijn daarom blij dat u onze suggestie om de reacties die nu komen op het huidige concept te bespreken met de inzenders op 19/11 2025 waarbij u heeft beloofd, aan te geven of en hoe u de ingekomen reacties heeft verwerkt met daarbij uw motivatie.

Beantwoording
Het spijt ons te horen dat u het participatieproces als beperkt hebt ervaren. Wij hechten, net als u, veel waarde aan een zorgvuldig, transparant en inclusief proces. In het participatieverslag leest u hoe wij dit hebben vormgegeven. In november geven wij hier graag een nadere toelichting op en gaan wij in op de ingediende inspraakreacties.

Wijziging Toekomstplan
De zienswijze heeft geen aanpassing van het Toekomstplan tot gevolg.

Dit plan is op onderdelen (weer) een verbetering
Wij zien deze met name in de verplaatsing van de zorgwoningen richting de voormalige camping en niet meer annex het bunkerdorp.

Daarnaast zijn wij blij met de toezegging van de wethouder dan in het nieuwe Omgevingsplan, waar uw toekomstplan een belangrijke basis voor vormt, de nieuwe en bestaande bebouwing uitsluitend een zorgbestemming krijgen, Dit maakt alternatief gebruik van de bebouwing in de toekomst niet mogelijk. Overigens noemt u dit niet in uw plannen.

Beantwoording
In zowel de eerste als het tweede concept Toekomstplan hebben we de doelgroep voor de woningen nadrukkelijk benoemd: wonen voor mensen die zorg behoeven en wonen voor mensen die zorg geven. Graag verwijzen we naar het gele kader in het hoofdstuk ‘sense of health’.

Wijziging Toekomstplan
De zienswijze heeft geen aanpassing van het Toekomstplan tot gevolg.

Gevoel van bluewashing is niet weggenomen
De kernwaarden Sense of place, Sense of nature, Sense of health en Sense of being onderschrijven wij zoals bekend, deze sluiten aan bij de uitgangspunten van onze vereniging.

Wij zien echter weer niet altijd dat de gekozen maatregelen passen bij deze kernwaarden en zijn daardoor bang voor een zekere mate van bluewashing: als u deze waarden hooghoudt zou de afgelopen jaren kunnen laten zien hoe u hier invulling aan geeft: verschillende malen hebben wij in ons contact hier aandacht voor gevraagd, inclusie handhaving op bestaande afspraken m.b.t rust en respect voor de natuur op het landgoed.

Beantwoording
Het spijt ons te horen dat u zich niet herkent in de maatregelen die bij de kernwaarden passen. We hopen dat de aanvullende toelichtingen in het definitieve Toekomstplan meer inzicht geven in onze kernwaarden, ontwikkelprincipes en de bijbehorende maatregelen. Tijdens de vervolgbijeenkomsten van het participatieproces kunt u bovendien blijven volgen hoe de plannen zich verder ontwikkelen, beoordelen in hoeverre deze aansluiten bij de kernwaarden en hierover met ons in gesprek blijven.

Wijziging Toekomstplan
De zienswijze heeft geen aanpassing van het Toekomstplan tot gevolg.

Het plan kan nog steeds sterk veranderen
Doordat de reactie van Provincie Noord-Holland nog steeds niet bekend was bij het opstellen van dit 2e plan reageren we op een voorlopige versie en kan onze input daarmee ook nu niet anders zijn dan voorlopig. Uit ons recente WOO-verzoek blijkt dat de provincie nog niet volledig meegaat in het verhaal van "regeneratieve landbouw" en dit niet automatisch als natuurwaarde ziet. Daarmee is het de vraag hoe realistisch dit plan is en wat er nog gaat veranderen.

Wanneer het plan wijzigt door de reactie van de Provincie geven wij graag opnieuw onze input. Wij hebben in dat geval ook weer tijd nodig om onze achterban te consulteren.

Beantwoording
De reactie is met dank genoteerd. Bij de nadere uitwerking van de plannen zoals het omgevingsplan is er gelegenheid om hierover aanvullende opmerkingen te geven.

Wijziging Toekomstplan
De zienswijze heeft geen aanpassing van het Toekomstplan tot gevolg.

Bebouwd oppervlakte neemt weer toe
Op de dierenweide komt een gebouw 'in de stijl van de appartementen', terwijl aan de appartementen een negatieve waarde wordt toegekend. Het totaal aantal vierkante meters ligt nu tussen de 38.000 en 42.000 m^2 (was 40.000). Naar uw zeggen vraagt de gemeente vraagt om half-verdiept parkeren; dit is mooi en duur en kan leiden tot meer bouwvolume. De Hangar/ "Hotel": hier komen mogelijk 60-70 slaapplaatsen, nog onduidelijk is hoe dit gebruikt gaat worden.

Beantwoording
Graag verwijzen wij naar het Toekomstplan, pagina 61. Het voorgestelde gebouw wordt niet 'in de stijl van de appartementen' gebouwd. Er is aangegeven dat het gebouw 'qua volume en hoogte aansluit bij de zorgappartementen'. Ook is aangegeven dat de herstelde houtvesterslaan de drager vormt voor de nieuwe, hedendaagse tijdslaag en dat de drie nieuwe gebouwen onderlinge verwantschap hebben, een ontwerpfamilie zijn. De uitwerking hiervan vindt plaats in het Beeldkwaliteitsplan. Het halfverdiepte parkeren is, op advies van de Rijkscommissie voor het Cultureel Erfgoed (RCE) en de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit en Monumenten (CRKM), opgenomen bij 'de Bunker' en bij het hoofdhuis van de woon- en werkgemeenschap. Wij erkennen dat halfverdiept parkeren een kostbare oplossing is, die de haalbaarheid van de planontwikkeling onder druk kan zetten. Om hierin voldoende flexibiliteit te behouden, is een bandbreedte in vierkante meters opgenomen waarmee gezocht kan worden naar passende oplossingen.

Ten aanzien van de bouwmogelijkheden merken wij op dat deze in de nieuwe plannen met circa 80% zijn verminderd ten opzichte van het vigerende bestemmingsplan.

Wijziging Toekomstplan
De zienswijze heeft geen aanpassing van het Toekomstplan tot gevolg.

Cultuurhistorische waarden:
In uw *Cultuurhistorische Kansenkaart* wordt de entree via het bunkerdorp gepresenteerd als een kans om een "oorspronkelijke" toegang tot het landgoed te herstellen en de laan als fietsroute

door te trekken. Mondeling is eerder door u gezegd dat de knip voor auto's bij de hoofdoprijlaan blijft, maar dat staat niet in het plan.

Deze route zou van het bunkerdorp kleinschalige, monumentale woonwijk op het landgoed een doorgaande fietsverbinding maken tussen Loosdrecht en Hilversum, met grote gevolgen voor rust, privacy en verkeersveiligheid. Het bunkerdorp is, zoals de gemeentelijke monumentomschrijving stelt, een ensemble-monument waarvan de waarde juist ligt in de besloten opzet en kleinschalige structuur. Door de weg als hoofdstructuur van het landgoed op te nemen, wordt dit karakter fundamenteel aangetast. De voorgestelde route is niet historisch onderbouwd: in de ontwerptekeningen van Duiker en Bijvoet, komt een verbinding of toegang via de entree van het bunkerdorp niet voor.

Beantwoording
De 'knip' voor autoverkeer waar u aan refereert blijft behouden. Dit is ook te zien op de kaart op pagina 53 van het definitieve Toekomstplan. Wij verwijzen u graag tevens naar onze eerdere beantwoording hiervan (zie bijlage 2, #16).

In het definitieve plan is daarnaast rekening gehouden met de mogelijkheid dat deze route op termijn (als er een verbinding door het waterwingebied gerealiseerd kan worden) kan fungeren als alternatieve fietsverbinding tussen Nieuw-Loosdrecht en Hilversum. Deze verbinding kan een belangrijke bijdrage leveren aan het stimuleren van langzaam verkeer en het bevorderen van duurzaam en gezond verplaatsingsgedrag. Daarmee sluit de route aan bij bredere maatschappelijke doelstellingen op het gebied van duurzaamheid, bereikbaarheid en leefkwaliteit.

Wij begrijpen dat er zorgen bestaan over mogelijke effecten van deze verbinding voor aanwonenden. Mocht het plan in de toekomst verder worden uitgewerkt, dan zal hier zorgvuldig naar worden gekeken, met oog voor de waarden en het karakter van het landgoed en het Bunkerdorp. De verwachting is echter dat de impact beperkt zal zijn en dat het bestaande karakter behouden blijft.

Wijziging Toekomstplan
De zienswijze heeft geen aanpassing van het Toekomstplan tot gevolg.

Betaald parkeren
Dit is ongewijzigd in het plan. Het is onduidelijk wat dit voor het parkeren door de bewoners en hun bezoek gaat betekenen. Dit geldt voor alle woonlocaties. Wij vrezen een "Barpapapa effect": de parkeerdruk zal verplaatsen naar de woonlocaties

Beantwoording
Wij verwijzen u graag naar onze eerdere beantwoording hiervan (zie onder meer bijlage 2, #15, adressant 11).

Wijziging Toekomstplan
De zienswijze heeft geen aanpassing van het Toekomstplan tot gevolg.

Bestaande structuur wijzigen ten faveure van vergroten NNN waarde om meer bebouwing mogelijk te maken?
De hoofdoprijlaan wordt versmald. Onduidelijk is wat dit betekent voor de toegankelijkheid voor de brandweer, voor de fietsers die in de knel komen en of de bus hierdoor wel blijft rijden.

Rondom de nazorgwoningen fase 2 (Loosdrechtse Bos 2-24) wordt het NNN-gebied veel kleiner gemaakt zodat bestaande tuinen en schuren nu in NNN-gebied komen te liggen. Onduidelijk is wat dat betekent. Raken deze bewoners 3 meter voortuin en een deel van hun achtertuin kwijt? Dit zou in strijd zijn met bestaande en historische gegroeide afspraken tussen bewoners en de woningcorporatie Gooi en Omstreken.

Beantwoording
Bij de uitwerking van een versmalling van de hoofdoprijlaan wordt tegen die tijd zorgvuldig gekeken naar de behoud van toegankelijkheid voor hulpdiensten en de verkeersveiligheid van onder meer fietsers.

Ten aanzien van de nazorgwoningen verwijzen wij graag naar de eerdere beantwoording (bijlage 2, #21, adressant 14). Wij willen hierbij benadrukken dat de begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) niet onder de verantwoordelijkheid van Zonnestraal Hilversum B.V. valt, maar een bevoegdheid is van de provincie Noord-Holland. In het Toekomstplan is gekozen voor een eenduidige benadering voor alle gebouwen binnen het plangebied. Zonnestraal Hilversum B.V. zal hierin de eerder gemaakte afspraken respecteren.

Mocht deze toelichting onvoldoende duidelijkheid bieden en tot zorgen leiden bij de bewoners, dan kan indien u of de betreffende bewoners dat wensen, in het vervolgtraject een gezamenlijk overleg worden georganiseerd met bijvoorbeeld de bewonersvereniging, betrokken bewoners, woningcorporatie Gooi en Omstreken, de gemeente Hilversum en Zonnestraal Hilversum B.V. Ook kan met de provincie Noord-Holland contact worden opgenomen over de specifieke situaties per woning.

Wijziging Toekomstplan
De zienswijze heeft geen aanpassing van het Toekomstplan tot gevolg.

We blijven positief kritisch meedenken Als bewonersvereniging staan we nog steeds positief tegenover het ontwikkelen van Zonnestraal als landgoed en onderschrijven wij de kernwaarden uit het Toekomstplan. De aard van een brief als deze is dat vooral de verbeterpunten worden genoemd. Wij willen graag positief kritisch blijven meedenken.

---

5. [Adressant 4]

ik heb jullie meest recente toekomstplan zorgvuldig gelezen en stuit daar op voor ons enkele zeer problematische aspecten. Ik had al gevraagd om een overleg met Roland, maar gezien de deadline voor het aantekenen van bezwaar moest ik deze mail wel nu sturen.

We vinden het erg jammer dat ons huis, "Doelzicht", wat een essentieel onderdeel uitmaakt van het gehele Zonnestraal complex, nergens in het stuk wordt genoemd. Ons huis kent een bijna 100 jarige geschiedenis die volledig samenhangt met de Zonnestraal geschiedenis. Op deze plek hebben in 1926 Jan Duiker en Bernard Bijvoet een eerste huis voor Ome Jan van Zutphen neergezet. Dat huis is afgebrand en herbouwd door Bernard Bijvoet en opgeleverd in 1940. Ook dit huis verdween nadat het werd opgeblazen door de Duitsers na de capitulatie waarna het huidige huis, ook ontworpen door Bernard Bijvoet, in 1950 gerealiseerd is in opdracht van Jan van Zutphen en zou dienen als directeurswoning. De naam "Doelzicht" refereert ook direct aan het zicht op het doel, Zonnestraal.

In jullie plan wordt er gekeken naar het openen van zichtlijnen voor de villa Pampahoeve, maar er lijkt geen aandacht te zijn voor onze locatie.

Beantwoording
U heeft gelijk dat uw woning in eerdere versies van het Toekomstplan niet was opgenomen, terwijl deze wel degelijk onderdeel uitmaakt van de geschiedenis van Zonnestraal. Dit betrof inderdaad een omissie. In het definitieve Toekomstplan is dit hersteld. Daarbij is de naam gehanteerd zoals deze voorkomt bij de aanwijzing als gemeentelijk monument: *Villa Lindenhof* (zie pagina's 3, 11 en 20).

Wijziging Toekomstplan
De zienswijze heeft mede in lijn andere adviezen een aanpassing van het Toekomstplan tot gevolg.

Ik heb al veel langer geklaagd over het onderhoud van het aangrenzende bos tussen de grote Eng en ons perceel, ook al in de jaren dat de Alliantie de eigenaar van Zonnestraal was. Er kon met de Alliantie wel worden afgesproken dat het onderhoud van een klein deel van dat bos door mijzelf kon worden gedaan maar ik moest volledig op eigen kosten alle omheiningen neerzetten/onderhouden. De recente calamiteit met brand in de keuken van de Wijngaard heeft het achterstallig bosonderhoud waar al die hoge en deels dode dennen staan weer vol in de aandacht gebracht. Er is een groot risico op een uitslaande grote bosbrand bv door open vuur/barbecues/sigaretten/etc op de wijngaard met groot gevaar voor onze percelen. Maar ook de weer aankomende najaarsstormen met toenemend risico op omwaaiende hoge vliegdennen en schade aan gebouwen.

Beantwoording
Wij begrijpen uw zorgen over het bosonderhoud. Dit Toekomstplan gaat op dat detailniveau daar niet over. Wel verwijzen wij graag naar het *Werkplan met beheerrichtlijnen* op: https://natuurlandgoedzonnestraal.nl/event/info-avond-boswerkzaamheden-op-zonnestraal/.

Het onderhoud wordt uitgevoerd onder begeleiding van de Bosgroep Midden-Nederland. Een groot deel van deze werkzaamheden heeft in de afgelopen jaren plaatsgevonden. Mocht u hierover verder in gesprek willen, dan gaan wij daar graag op in.

Wijziging Toekomstplan
De zienswijze heeft geen aanpassing van het Toekomstplan tot gevolg.

We zien ook dat de grote Eng, letterlijk ons buurperceel, geheel anders wordt ingericht. Op zich lijkt dat heel natuurlijk, maar wat voor ons een absoluut onacceptabel onderdeel van het plan is om tenten en tiny houses neer te zetten op de wijngaard, vlak naast ons huis. In het verleden hebben we veel overlast ervaren van de volkstuinen die daar gesitueerd waren, waar in kleine "huisjes" tot 's avonds laat met muziek, drank, roken en open vuur de buurt werd verstoord. Niet voor niets is dat gebied ruim 10 jaar geleden geruimd en uitgebreid gesaneerd. Dergelijke overlast zal er absoluut bij uitvoering van dit onderdeel van het plan weer komen en daarom zijn wij daar mordicus tegen. Maar ook: wat betekent dit voor de in vele jaren zorgvuldig opgebouwde wijngaard? En voor het welzijn van dieren zoals reeën, dassen en vossen op het landgoed? En dat geldt feitelijk ook voor het plan om van de hangar een soort hotel/restaurant/event locatie te maken.

Deze aanpassingen van het toekomstplan, met forse impact op onze leefomgeving, wordt door ons (evenals onze buren aan de Noodweg zoals de familie Kleijn) als zeer bedreigend ervaren.

Maar ook verbaast het ons omdat er met geen woord over is gerept tijdens gesprekken die we met elkaar hebben gehad. Dit doet ons vertrouwen in de plannen geen goed. Maar we kunnen ons ook niet voorstellen dat de gemeente ooit voor de bouw van tiny houses en tenten op deze plek toestemming zal geven (Ik begreep dat dit bij de laatste presentatie ook al door jullie erkend is: waarom het dan toch in dit plan zetten?).

We gaan er daarom van uit dat dit deel van het plan geschrapt gaat en moet worden. De locatie van de huidige camping bij het gemeentehuis is daar wel geschikt voor, want dat ligt voldoende afgelegen van elke woning. Ons inziens draagt dit onderdeel van het plan ook echt niet bij aan het beter exploiteerbaar maken van het landgoed Zonnestraal.

Wij tekenen dus formeel bezwaar aan tegen het voornemen om tiny houses en tenten te realiseren op het gebied van de huidige wijngaard maar ook niet op de grote Eng als geheel. Voorts ook tegen het plan om van de Hangar een eventcentrum met onder andere een restaurant en hotel te maken. Dit bezwaar dienen wij ook in namens de familie Kleijn (zij hebben een perceel grenzend aan de wijngaard), maar de weerstand tegen dit plan wordt veel breder gedragen door de bewoners van Zonnestraal en de Rading.

Het gehele Eng gebied plus huidige wijngaard behoort slechts te worden gebruikt voor kleinschalige landbouw, wijngaard en natuur, meer niet.

Beantwoording
Op advies van de Rijkscommissie voor het Cultureel Erfgoed (RCE) en de Commissie voor Ruimtelijke Kwaliteit en Monumenten (CRKM) zijn zes zoekgebieden voor nieuwbouw vastgesteld. De wijngaard is één van deze locaties. Daarbij is enige afstand tot uw woning/perceel aangehouden.

Omdat het voormalige kampeerterrein van Zonnestraal wordt benut voor de nieuwbouw van de woon-werkgemeenschap, en er tegelijkertijd – mede op wens van insprekers – behoefte bestaat om verblijfsrecreatie op het landgoed te behouden, is gekozen voor een kleinschalige vorm van ‘kamperen bij de boer’ op de wijngaard. Hierbij is bewust gekozen voor een beperkt aantal plaatsen (20) en voor seizoensgebonden recreatie. Er worden geen tiny houses gerealiseerd; wel komt er een klein sanitair gebouw.

Wij begrijpen uw zorgen over mogelijke overlast. Daarom stellen wij voor om hierover duidelijke afspraken te maken met de Wijngaard Zonnestraal, of met een andere partij die verantwoordelijk zal zijn voor dit onderdeel van de planuitvoering.

Wijziging Toekomstplan
De zienswijze heeft geen aanpassing van het Toekomstplan tot gevolg.

---

6. [Adressant 5]

Tijdens de voorlichting avond werd er gevraagd om per mail vraagstukken dan wel een bezwaarschrift in te dienen (uiterlijk 10-10-2025) zodat die meegenomen kunnen worden in het hele proces bij de

Ontwikkeling (participatieproces) van het landgoed Zonnestraal

Hiermee enkele bezwaarpunten/aandachtspunten die wij als bewoner aan de Rading maar ook als eigenaar van grond aaneengesloten aan het landgoedzonnestraal hebben.

- Geluidsoverlast van alle evenementen die op het landgoed gehouden worden, afgesproken is bv akoestisch, gebeurd niet en er wordt ook niet gehandhaafd door de eigenaren van het landgoed.
- In algemeen waarom handhaven de eigenaren niet?
- Wanneer gaan ze wel handhaven op overlast ?
- Evenementen hal de Hangar (feesttent) met 60 hotel kamers op een cultuur historische plek bouwen, (tweede wereld oorlog) , zeer ongepast en zeker ook niet nodig. Er zijn genoeg overnachting mogelijkheden in de omgeving.
- Ondanks dat er bekend is bij de eigenaren (hetgeen beaamt werd dit ook tijdens het overleg) dat er geen camping gebouwd mag worden op de huidige wijngaard word het toch als voorstel mee nemen.
- Waarom wordt er niet gewoon eerlijke informatie gegeven.? Kunnen we de eigenaren wel vertrouwen over alle andere plannen ?
- Op de vraag hoeveel m2 er nu is en hoeveel m2 (en ook m3) het er gaan worden werd geen antwoord gegeven anders dan kijk maar op de website. Graag duidelijkheid hierover.
- Ook werd er geen informatie verstrekt over de financiële onderbouwing van het plan. Wie gaat er investeren de eigenaren of de huurders ?
- Wat is de financiële haalbaarheid (onderbouwing graag)
- Op de vraag hoe de eigenaren zorg gaan dragen dat de natuur in stand blijft kwam geen antwoord. De aanwezige eigenaar besloten ook geen antwoord te geven op de aan hem direct gestelde vraag.

B.v. de kraamkamer van de herten is kapot gemaakt door de nieuwe eigenaren (in de 25 jaar die wij hier wonen zagen we ieder jaar jonge reetjes nu niet meer), wij zien steeds minder natuur/dieren en steeds meer mensen fietsers auto's evenementen feesten en partijen. Feesten met zware geluidsinstallaties en dan het liefst in de open lucht.

De eigenaren hebben beloofd bij de eerste informatie avond hier iets aan te doen , helaas niets. Blijft dat zo of gaan zij handhaven ?

Graag zouden wij zien dan u bovenstaande meeneemt in de uitwerking van uw plannen

Beantwoording

Hartelijk dank voor u reactie. U heeft een verzameling van vragen gesteld die wij samenvatten in aandacht voor evenementen en handhaving, logies in de Hangar, camping op de wijngaard, m2 te bebouwen, financiële onderbouwing, zorgdragen voor de natuur. Veel van deze vragen zijn bij de behandeling van de eerste versie van het Toekomstplan behandeld en beantwoord. Hieronder zullen wij daarom deels verwijzen naar bijlage 2 van het participatieverslag.

1. **Evenementen en handhaving**: zie hiervoor de beantwoording in bijlage 2, #17, adressant 12.
2. **Logies in de Hangar**: De overnachtingen zijn hoofdzakelijk alleen mogelijk in combinatie me een retraite, training, cursus, bijeenkomst, herstel-zorgverblijf en/of een zorgbezoek aan patiënte of cliënt. Ondergeschikt is ook zakelijk of recreatief verblijf. Dit zal de rust

op het landgoed niet verstoren. De veiligheid op het landgoed kan hierbij wel toenemen omdat er meer sociale toezicht is. Zoals in de beschrijving van het Toekomstplan is opgenomen is de Hangar 'geen feesttent'. Ook op onze website www.natuurlandgoedzonnestraal.nl kunt u hier meer informatie over vinden.

3. **Camping op de wijngaard**: Op advies van de Rijkscommissie voor het Cultureel Erfgoed (RCE) en de Commissie voor Ruimtelijke Kwaliteit en Monumenten (CRKM) zijn zes zoekgebieden voor nieuwbouw vastgesteld. De wijngaard is één van deze locaties. Omdat het voormalige kampeerterrein van Zonnestraal wordt benut voor de nieuwbouw van de woon-werkgemeenschap, en er tegelijkertijd – mede op wens van insprekers – behoefte bestaat om verblijfsrecreatie op het landgoed te behouden, is gekozen voor een kleinschalige vorm van 'kamperen bij de boer' op de wijngaard. Hierbij is bewust gekozen voor een beperkt aantal plaatsen (20) en voor seizoensgebonden recreatie. Er worden geen tiny houses gerealiseerd; wel komt er een klein sanitair gebouw.
4. **M2 te bebouwen**: graag verwijzen wij naar p45 van het Toekomstplan in combinatie met de beschrijvingen in het hoofdstuk 'deelgebieden'. Hierin staan de m2's te bebouwing, en bebouwingspercentage per zoekgebied met de maximale toelaatbare hoogte voor bebouwing.
5. **Financiële onderbouwing**: graag verwijzen we naar de beantwoording in bijlage 2, #16 Bewonersvereniging Landgoed Zonnestraal
6. **Zorgdragen voor de natuur**: Een belangrijk uitgangspunt van het Toekomstplan is het versterken van de natuur op landgoed Zonnestraal. Het plan zet in op meer biodiversiteit, een gezondere bodem en meer rust. De natuurwaarden op het landgoed zijn bijzonder, en we koesteren deze dan ook. Naast het behoud van bestaande kwaliteiten, richten we ons juist op natuurontwikkeling en het versterking van de landschappelijke structuur. Hoe we dit doen staat beschreven in het hoofdstuk 'Sense of Nature'.

Wijziging Toekomstplan
De zienswijze heeft geen aanpassing van het Toekomstplan tot gevolg.

---

7. [Adressant 6]

Namens de bewoners van de 3 appartementen gebouwen Loosdrechtsebos (huur en koop) Over het algemeen vinden wij het aangepaste Toekomstplan Natuurlandgoed Zonnestraal een mooi plan. Er staan vele ontwikkelingen in waar wij blij van worden, er staan echter ook een aantal ontwikkelingen in waar wij ons zorgen over maken.

1. Toegangsweg naar onze appartementen/betaald parkeren. Wij gaan ervan uit dat de huidige toegangsweg naar onze appartementen niet verandert en dat onze parkeergelegenheid ongewijzigd blijft. Indien betaald parkeren wordt ingevoerd werkt het remmend op bezoek wat vereenzaming van bewoners in de hand werkt. Eeuwigdurende ontheffing voor bewoners, bezoek, mantelzorgers en andere diensten is dan noodzakelijk.

Beantwoording
Goede parkeeroplossingen voor bewoners van de zorgwoningen zijn in eerste instantie een verantwoordelijkheid van de gebouweigenaren zelf. Wij adviseren u daarom om rechtstreeks contact op te nemen met de VVE of Versteda voor verdere afstemming. Indien de VVE of Versteda hierin mogelijkheden ziet, kunnen wij vanuit het landgoed uiteraard kijken hoe wij hierin kunnen faciliteren. In de uitwerkingsplannen kunnen we in dat geval hier aandacht aan besteden

zodat parkeren voor bezoek, mantelzorgers en andere diensten voor de zorgappartementen gewaarborgd blijven.

De toegangsweg blijft inderdaad onveranderd. De parkeervoorziening bij uw appartementen is niet de verantwoordelijkheid van Hilversum Zonnestraal BV. Hierover worden geen uitspraken gedaan. Met een parkeerregulering op het landgoed waar Hilversum Zonnestraal BV voor verantwoordelijk is, willen we het autoverkeer beperken, zeker op de delen van het landgoed die bedoeld zijn voor rust en natuurbeleving. Deze maatregel gaan we daarom niet heroverwegen.

Wijziging Toekomstplan
De zienswijze heeft geen aanpassing van het Toekomstplan tot gevolg.

2. Ingetekende wandelpaden. De 2 ingetekende wandelpaden aan de voorkant van de appartementen is veel te veel in dat kleine stukje bos. Het wandelpad het dichtst bij de appartementen is ons inziens overbodig en kan tot onnodige overlast leiden.

Beantwoording
In lijn met het advies van de Rijkscommissie voor het Cultureel Erfgoed (RCE) en de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit en Monumenten (CRKM) worden het historische boerenpad en de romantische padenstructuur rond de Pampahoeve hersteld. Deze paden hebben een belangrijke cultuurhistorische waarde en dragen bij aan het karakter van het landgoed.

Bij de verdere uitwerking van de inrichtingsplannen wordt gestreefd naar een zorgvuldige landschappelijke inpassing. In dat stadium zullen omwonenden als onderdeel van het participatieproces actief worden betrokken.

Wijziging Toekomstplan
De zienswijze heeft geen aanpassing van het Toekomstplan tot gevolg.

3. Nieuw gebouw op de Dierenweide. Het nieuw te bouwen gebouw is erg groot en staat te dicht bij de bestaande appartementen, wat veel licht wegneemt. Tevens vermindert het woongenot hierdoor enorm plus dat het gebruik van ons terras minimaal wordt door schaduwwerking en tocht. Ons landelijk vrije uitzicht wordt grotendeels vernietigd wat niet is zoals in het verleden is toegezegd.

Beantwoording
De cultuurhistorische waarderingskaart en kansenkaart zijn in overleg met experts van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit en Monumenten (CRKM) en de gemeente Hilversum geactualiseerd. Dit heeft geleid tot het aanwijzen van zoekgebieden voor nieuwbouw en een meer genuanceerde invulling daarvan.

Voor Campus Zonnestraal betekent dit een wijziging van twee grotere naar drie kleinere nieuwe gebouwen: het Campuspaviljoen, Bij de Bunker en De Hangar. Hierdoor wordt nu ook binnen het zoekgebied van de dierenweide (zoekgebied 2) bebouwing voorzien, terwijl dat in de eerste versie van het plan niet het geval was.

Wij begrijpen uw zorgen over de mogelijke impact van dit nieuwe gebouw. Bij de verdere uitwerking van het Beeldkwaliteitsplan wordt gestreefd naar een zorgvuldige landschappelijke en ruimtelijke inpassing. In dat stadium zullen omwonenden als onderdeel van het participatieproces actief worden betrokken.

Wijziging Toekomstplan
De zienswijze heeft geen aanpassing van het Toekomstplan tot gevolg.

4. De bunker op de Dierenweide. Zoals bekend wordt de bunker op de Dierenweide bewoond door diverse soorten beschermde vleermuizen populaties. Naar ons idee is het verwijderen van deze populaties niet toegestaan en bouwen dus ook niet.

Beantwoording
U heeft terecht aandacht voor de aanwezigheid van vleermuizen in de bunker op de Dierenweide. Wij zijn ons bewust van de ecologische waarde van deze locatie en de bescherming die vleermuizen genieten op grond van de Wet natuurbescherming.
Op dit moment is nog geen sprake van concrete bouwactiviteiten. Voordat tot eventuele uitvoering wordt overgegaan, zal een ecologisch onderzoek worden uitgevoerd waarin specifiek wordt gekeken naar de aanwezigheid van beschermde soorten, hun verblijfplaatsen en vliegroutes. Indien blijkt dat er vaste rust- of verblijfplaatsen aanwezig zijn, worden mitigerende of compenserende maatregelen getroffen en zal – indien nodig – een ontheffing worden aangevraagd bij de provincie Noord-Holland. Het uitgangspunt is dat de natuurwaarden, waaronder de vleermuizenpopulatie, behouden blijven en dat zorgvuldig wordt gehandeld binnen de geldende wet- en regelgeving.

Wijziging Toekomstplan
De zienswijze heeft geen aanpassing van het Toekomstplan tot gevolg.

5. Hangar (hotel) Parkeerdrukte en verkeersbewegingen. Door **en** het nieuwe gebouw **en** de Hangar (hotel voor ong. 70 personen) zullen de parkeerdrukte en de verkeersbewegingen toenemen. Maar ook de te organiseren activiteiten trekken dit soort drukte aan en kunnen voor geluidsoverlast zorgen zeker in de avonduren. Natuurlandgoed Zonnestraal heeft de bestemming zorg en de bestaande appartementen zijn zorg appartementen. Deze worden bewoond door ouderen en kwetsbare mensen waardoor vooral rust in de avonduren erg belangrijk is.

Beantwoording
Een belangrijke ontwikkeldoel van het Toekomstplan is dat er meer rust op het landgoed gaat komen. Dit betekent dat we ook parkeren voor wandelaars aan banden gaan leggen. Parkeren op het landgoed kan in de toekomst alleen als het gerelateerd is aan de functies in de gebouwen. Dit betekent dat we het totaal aantal parkeerplaatsen kunnen verminderen. Hierbij moeten we voldoen aan de gemeentelijke parkeernorm. Onze verwachting is daarmee dat er minder autoverkeer het landgoed op komt.

Ten aanzien van evenementen en geluid verwijzen we graag naar een eerdere beantwoording hiervoor in bijlage 2 (#17, adressant 12).

Wijziging Toekomstplan
De zienswijze heeft geen aanpassing van het Toekomstplan tot gevolg.

6. Versmalling hoofdweg Wij verzoeken alvorens over te gaan tot versmalling van de Hoofdweg eerst hierover overleg te hebben met de bewoners i.v.m. veiligheid. (Ziekenauto, brandweer, vluchtroute)

Wij vertrouwen erop dat u onze zorgen in uw plan mee zult nemen en hebben graag overleg hierover. Met vriendelijke groet, Namens de bewoners van de appartementen, Henja Kronenburg-Anink Bauke Kromhout van der Meer

Beantwoording
Een eventuele aanpassing of versmalling van de boslaan zal zorgvuldig en in overleg met de hulpdiensten, bewoners en gebruikers van het landgoed worden uitgewerkt.

Wijziging Toekomstplan
De zienswijze heeft geen aanpassing van het Toekomstplan tot gevolg.

---

8. [Adressant 7]

Waar eerst gepland was dat, na het verplaatsen van Zonnehoeve en de dierweide, de grond terug gegeven zou worden aan de natuur wordt nu opeens op de vrijgekomen grond een gebouw neergezet ter grootte van de bestaande appartementsgebouwen terwijl de braakliggende grond van het gesloopte zorgcentrumopnieuw wordt beplant.

Wij hebben bezwaar tegen het ontwikkelen van gebouwen dicht op de bestaande bebouwing, als ook tegen het betaald parkeren op de plaatsen waar nu gewoond wordt en zeker het veranderen van het bestemmingsplan.

Het geeft geen vertrouwen in de plannen van het landgoed als na de informatie-avond de aanwezigen maar 22 dagen de tijd krijgen om te reageren!

Hopende U voldoende te hebben geïnformeerd teken ik, met behoud van rechten en

met vriendelijke groet,

Beantwoording
De cultuurhistorische waarderingskaart en kansenkaart zijn in overleg met experts van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit en Monumenten (CRKM) en de gemeente Hilversum geactualiseerd. Dit heeft geleid tot het aanwijzen van zoekgebieden voor nieuwbouw en een meer genuanceerde invulling daarvan.

Voor Campus Zonnestraal betekent dit een wijziging van twee grotere naar drie kleinere nieuwe gebouwen: het Campuspaviljoen, Bij de Bunker en De Hangar. Hierdoor wordt nu ook binnen het zoekgebied van de dierenweide (zoekgebied 2) bebouwing voorzien, terwijl dat in de eerste versie van het plan niet het geval was.

Wij begrijpen uw zorgen over de mogelijke impact van dit nieuwe gebouw. Bij de verdere uitwerking van het Beeldkwaliteitsplan wordt gestreefd naar een zorgvuldige landschappelijke en ruimtelijke inpassing. In dat stadium zullen omwonenden als onderdeel van het participatieproces actief worden betrokken.

Met een parkeerregulering willen we het autoverkeer beperken, zeker op de delen van het landgoed die bedoeld zijn voor rust en natuurbeleving. Deze maatregel gaan we daarom niet heroverwegen. Zonnestraal Hilversum BV is niet verantwoordelijk voor het parkeren bij woningen. Goede parkeeroplossingen voor bewoners van bijvoorbeeld de zorgwoningen zijn in eerste instantie een verantwoordelijkheid van de gebouweigenaren zelf. Wij adviseren u daarom om rechtstreeks contact op te nemen met de VVE of Versteda voor verdere afstemming. Indien de VVE of Versteda hierin mogelijkheden ziet, kunnen wij vanuit het landgoed uiteraard kijken

hoe wij hierin kunnen faciliteren. In de uitwerkingsplannen kunnen we in dat geval hier aandacht aan besteden.

Wijziging Toekomstplan
De zienswijze heeft geen aanpassing van het Toekomstplan tot gevolg.

---

9. [Adressant 8]

hiermee deel ik U mede dat ik tegenstander ben van feesten, festivals end. die worden georganiseerd op het landgoed Zonnestraal en die, na zons ondergang, de natuur verstoren.

Ik ben er daarom op tegen om voor dergelijke natuur onvriendelijke activiteiten een vergunning af te geven.

Ik las op internet dat de Tagrijn ook festivals wil organiseren in het bos, ik zou voor willen stellen dat, in het vervolg, in het Dudokpark te laten plaatsvinden.

Op het landgoed is “de brasserie”, een horeca aangelegenheid, gesitueerd waar enkele keren per jaar bruiloften en partijen worden georganiseerd.

Zolang daar, na zon’s ondergang, geen overlast voor de natuur wordt geproduceerd heb ik daar geen bezwaar tegen

Beantwoording
Hartelijk dank voor uw reactie. De vraag rondom evenementen is in eerder stadium gesteld. Wij verwijzen u graag naar onze eerdere beantwoording hiervan (zie bijlage 2, #17 - adressant 12).

Wijziging Toekomstplan
De zienswijze heeft geen aanpassing van het Toekomstplan tot gevolg.

---

10. [Adressant 9]

En weer wordt er een plan gelanceerd zonder de bewoners er echt bij te betrekken. Wat is dat toch jammer en wat is dat toch weer een gemiste kans.

Als bewoner van Landgoed Zonnestraal ben ik, zoals wel duidelijk zal zijn in de openingszin, (weer) diep releurgesteld in de opstellers van het plan. Je kunt een plan doorspekken met historische feitjes en hoe goed de ontwikkelaars wel niet om willen gaan met de natuur en het behoud ervan, het kan natuurlijk niet verbloemen wat de werkelijk gedachte achter het plan is.

Wegen versmallen, de bus weg, bereikbaarheid holt achteruit, parkeergeld voor extra opbrengsten, explateren van alles wat er te explateren valt. Het bouwen van een hotel, een gebouw in de stijl van de appartementen, zorgwoningen en wat er verder nog bedacht gaat worden om geld binnen te halen.

Even voor alle duidelijkheid, dit is een landgoed met Rijksmonument status, geen pretpark!

Beantwoording
Dank voor uw reactie. Wij begrijpen uw zorgen en merken op dat er de afgelopen twee jaar een participatieproces heeft plaatsgevonden, waarin bewoners en belanghebbenden meerdere keren zijn betrokken.

Wijziging Toekomstplan
De zienswijze heeft geen aanpassing van het Toekomstplan tot gevolg.

11. Albertus Perk

De Hilversumse Historische Kring 'Albertus Perk' heeft kennisgenomen van het feit dat u in september een vernieuwde versie van het toekomstplan voor het landgoed online heeft gepubliceerd (concept augustus 2025). Wij betreuren het dat u ons hierover niet direct heeft geïnformeerd en wij dit bericht via bewoners van het landgoed moesten vernemen.

Wij begrijpen dat u in deze update van uw toekomstplan eerdere reacties van omwonenden, belanghebbenden, gemeente(n), provincie en de RCE heeft trachten te verwerken. Uw doel is om dit aangepaste plan op korte termijn ter besluitvorming aan te bieden aan het College van B&W van Hilversum.

Naast het feit dat erfgoedverenigingen geen oordeel hebben kunnen geven over deze update, merken wij op dat van de noodzakelijke overeenstemming met de provincie op dit moment nog geen sprake is - met name op het gebied van de aanwezige zeer bijzondere monumentale en natuurwaarden (o.a. Natuurnetwerk Nederland en de mogelijke aantasting van de kernkwaliteiten van het Beschermde Landschap). Het aanbieden van het huidige plan aan het College, vooruitlopend op een mogelijk negatief oordeel van de provincie op essentiële onderdelen, achten wij dan ook voorbarig.

Uw plannen zijn uitgebreider onderbouwd, onder andere door de toevoeging van een concept-cultuurhistorische kansenkaart. Tegelijkertijd kunnen wij een aantal aanpassingen in het toekomstplan niet plaatsen. Graag gaan wij hierover met u in gesprek, zodat wij onze visie hierop kunnen vormen. Wij verzoeken u daarom het aanbieden van het plan uit te stellen.

Wij hebben onder andere (en niet limitatief) vragen over:
– de wijze waarop u de voor uw plannen noodzakelijke natuurcompensatie heeft berekend en vormgegeven;
– de manier waarop de voorgestelde invulling van de Engen (deels 'regeneratieve landbouw') recht doet aan het natuur- en cultuurhistorisch erfgoed;
– de toename van het nieuwbouwvolume op het landgoed ten opzichte van eerdere plannen, mede onder invloed van de gekozen parkeeroplossing;
– de aard en bestendigheid van deze nieuwbouw qua korrelgrootte, invulling en uitwerking in relatie tot de aanwezige monumentale waarden.

Daarnaast biedt HHK 'Albertus Perk' u graag aan om mee te denken over een duurzame en passende invulling van de Pampahoeve; een aspect dat in de plannen tot nu toe onderbelicht lijkt te blijven.

Een gedragen toekomstplan voor Landgoed Zonnestraal, dat recht doet aan haar monumentale cultuurhistorische betekenis voor Hilversum, Noord-Holland en Nederland, achten wij van het grootste belang.

In afwachting van uw reactie,

Beantwoording
Hartelijk dank voor uw reactie. Allereerst willen wij benadrukken dat het participatieproces een continu proces is, waarin we zoveel mogelijk alle betrokken partijen betrekken. Ook na besluitvorming over het Toekomstplan blijven we in het kader van het Beeldkwaliteitsplan, kavelpaspoorten, inrichtingsplannen en bouwplannen het gesprek organiseren met belanghebbenden. De cultuurhistorische verenigingen worden hierbij actief betrokken bij de uitwerking van het Beeldkwaliteitsplan.

In het participatieverslag kunt u teruglezen hoe het proces tot nu toe is vormgegeven. Daarnaast wordt in de verschillende stappen alle relevante informatie via onze website www.natuurlandgoedzonnestraal.nl geactualiseerd, met de mogelijkheid om contact met ons op te nemen indien gewenst.

U heeft een verzameling van vragen gesteld die wij samenvatten onder de kopjes: afstemming provincie, natuurcompensatie, invulling enggronden, toename van nieuwbouwvolume en aard en bestendigheid van de nieuwbouw.

1. **Afstemming provincie**: De plannen worden in nauw overleg met de provincie Noord-Holland verder uitgewerkt. Vooralsnog lijken er geen onoverkomelijke belemmeringen te bestaan met betrekking tot de beleidsdoelen van de provincie.
2. **Natuurcompensatie**: In het hoofdstuk ‘Sense of Nature’ gaan we uitgebreid in op de mogelijkheden voor natuurversterking, voorgenomen ingrepen en de compensatie hiervoor. Deze uitwerking vindt in overleg met de provincie Noord-Holland plaats. Daarbij wordt een NNN-toets gemaakt om de natuurwaarden, voorgenomen ingrepen, impact op natuur en compensatiemaatregelen worden beschreven. Uiteindelijk leidt dit tot een ‘ compensatieovereenkomst’ tussen Zonnestraal Hilversum BV en provincie noord-Holland.
3. **Invulling enggronden**: In samenspraak met de Rijkscommissie voor het Cultureel Erfgoed (RCE) en de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit en Monumenten (CRKM) zijn cultuurhistorische kansen voor de enggronden bepaald (zie p21 van het Toekomstplan). Samen met vigerende belangen van gebruikers van de engronden wordt dit uitgewerkt naar inrichtingsplannen.
4. **Toename van bouwvolume**: Graag verwijzen wij naar p45 van het Toekomstplan in combinatie met de beschrijvingen in het hoofdstuk ‘deelgebieden’. Hierin staan de m2’s te bebouwing, en bebouwingspercentage per zoekgebied met de maximale toelaatbare hoogte voor bebouwing. Daarbij merken wij op dat op het landgoed 80% minder gebouwd wordt dan de bebouwingsmogelijkheden van het vigerende bestemmingsplan mogelijk maakt.
5. **Aard en bestendigheid van de nieuwbouw**: Het Toekomstplan is aangepast in lijn met het advies van de Rijkscommissie voor het Cultureel Erfgoed (RCE) en de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit en Monumenten (CRKM) met betrekking tot de cultuurhistorische waarderingskaart. Daarnaast zijn een cultuurhistorische kansenkaart, zoekgebieden voor nieuwbouw en bebouwingspercentages met bijbehorende bouwhoogtes per zoekgebied opgesteld. De verdere uitwerking hiervan gebeurt zorgvuldig in de kavelpaspoorten en het Beeldkwaliteitsplan. Hierbij willen wij ook graag de cultuurhistorische kringen actief betrekken.

Wijziging Toekomstplan
De zienswijze heeft geen aanpassing van het Toekomstplan tot gevolg.

---

12. [Adressant 10]

Als bewoners van het bunkerdorp, hebben wij kennisgenomen van de aangepaste versie van het Toekomstplan Natuurlandgoed Zonnestraal. Wij waarderen de verbeteringen die zijn doorgevoerd en willen graag enkele punten onder uw aandacht brengen.

1. Waardering voor de verplaatsing van de woonwerkgemeenschap Wij zijn verheugd dat in de aangepaste versie is gekozen om de woonwerkgemeenschap te verplaatsen naar het terrein van de voormalige camping. Dat is een verstandige keuze die recht doet aan de cultuurhistorische waarde van het bunkerdorp en de directe omgeving. Hiermee wordt de kleinschalige en monumentale opzet van dit unieke ensemble behouden, zoals ook in de gemeentelijke monumentenbeschrijving wordt onderstreept.

Beantwoording
De locatie tussen het Bunkerdorp en het St. Annapad (de tuinderij) is vanuit een cultuurhistorische analyse samen met de Rijkscommissie voor het Culturele Erfgoed en de Commissie voor Ruimtelijke Kwaliteit en Monumenten aangewezen als één van de zes zoekgebieden voor nieuwbouw (zoekgebied 5). Om tegemoet te komen aan bezwaren uit het Bunkerdorp is er inderdaad voor gekozen om de zorgwoningen in zijn geheel op de voormalige kampeerterrein te situeren. Het zoekgebied 5 wordt vervolgens ingezet voor de realisatie van een grotere kas met schuur waar ook ruimte is voor dieren (inclusief de verplaatsing van de dierenwijde bij Zonnehoeve).

Wijziging Toekomstplan
De zienswijze heeft geen nadere aanpassing van het Toekomstplan tot gevolg.

2. Onjuiste classificatie van historisch waardevolle oude enggronden Tot onze verbazing is in de *Cultuurhistorische Waardenkaart* een deel van de historisch belangrijke oude enggrond naast het bunkerdorp niet langer als zodanig aangeduid. Deze enggronden vormen van oudsher een essentieel onderdeel van het landschap van Zonnestraal en zijn onlosmakelijk verbonden met de cultuurhistorische gelaagdheid van het gebied. In eerdere documenten, waaronder de *Ruimtelijke Verkenning Ensemble Zonnestraal* (MTD, 2016) en het *Gebiedskader Zonnestraal* (2023), worden deze gronden nadrukkelijk wél aangemerkt als oude enggrond met hoge cultuurhistorische waarde. Ook binnen de provinciale beleidskaders (Omgevingsverordening NH 2020) geldt voor deze historische landbouwgronden dat hun karakter en openheid behouden moeten blijven als drager van het Gooise cultuurlandschap. Wij vragen u dan ook om deze classificatie te herstellen, zodat deze gronden — die zich op het landgoed bevinden en direct aan onze tuin grenzen — opnieuw als enggronden worden erkend. Het gaat hier om historisch waardevolle en kenmerkende gronden die niet willekeurig of zonder inhoudelijke onderbouwing van hun status kunnen worden ontdaan. Daarnaast was dit open en beschermde landschap, dat rechtstreeks grenst aan onze tuin, voor ons als bewoners een belangrijke reden om hier te wonen — vanwege de rust, het beschermde karakter van de aan onze tuin grenzende eng en de historische samenhang met het landgoed.

Beantwoording
In de definitieve versie van het Toekomstplan zijn de enggronden in de cultuurhistorische waarderingskaart benoemd als 'ter herstellen gronden' . In de kansenkaart zijn de cultuurhistorische maatregelen benoemd die op de enggronden kunnen plaatsvinden. Deze aanpassing is in lijn met het advies van de Rijkscommissie voor Cultureel Erfgoed en Commissie voor Ruimtelijke Kwaliteit en Monumenten. Bij de uitwerking van de plannen wordt verder rekening gehouden met de bestaande belangen van de huidige gebruikers van de enggronden. Graag verwijzen we verder tevens naar de beantwoording in deze nota van de reactie van Adressant 3.

Wijziging Toekomstplan
De zienswijze heeft in lijn met andere reacties een aanpassing van het Toekomstplan tot gevolg.

3. Bezwaar tegen de voorgestelde 'herstel-ingang' via het bunkerdorp In de *Cultuurhistorische Kansenkaart* wordt de entree via het bunkerdorp gepresenteerd als een kans om een "oorspronkelijke" toegang tot het landgoed te herstellen en de laan als fietsroute door te trekken. Wij maken hier **ernstig bezwaar** tegen, om de volgende redenen: • Deze route zou van onze kleinschalige, monumentale woonwijk op het landgoed een doorgaande fietsverbinding maken tussen Loosdrecht en Hilversum, met grote gevolgen voor rust, privacy en verkeersveiligheid. • Het bunkerdorp is, zoals de gemeentelijke monumentomschrijving stelt, een ensemble-monument waarvan de waarde juist ligt in de besloten opzet en kleinschalige structuur. Door de weg als hoofdstructuur van het landgoed op te nemen, wordt dit karakter fundamenteel aangetast. • De voorgestelde route is niet historisch onderbouwd. Op geen enkele kaart van vóór 1950, inclusief de ontwerptekeningen van Duiker en Bijvoet, komt een verbinding of toegang via de entree van het bunkerdorp voor. • De betreffende grond is bovendien geen eigendom van Zonnestraal BV, maar van woningcorporatie Gooi en Omstreken. Door de "entree via het bunkerdorp" als hoofdstructuur in het plan op te nemen, wordt dus niet alleen een foutieve historische aanname gedaan, maar ook de cultuurhistorische en stedenbouwkundige integriteit van het monument zelf geschonden. Wij verzoeken u dan ook met klem om de voorgestelde entree via het bunkerdorp niet als hoofdstructuur op te nemen op de kaart van het landgoed, en ervoor te zorgen dat deze route geen doorgaande (fiets)verbinding wordt tussen Loosdrecht en Hilversum. In de huidige situatie loopt er geen doorgaande fietsroute door het bunkerdorp; dit is ook passend bij het karakter van deze kleinschalige, monumentale woonomgeving. Wij vragen u daarom de voorgenomen (fiets)structuur zodanig te herzien dat dit zo blijft, zodat het bunkerdorp niet wordt belast met doorgaand verkeer en zijn besloten, beschermde karakter behouden blijft.

Beantwoording
Het is wellicht goed om te verduidelijken dat de laan tussen De Rading en de Boslaan eigendom is van Zonnestraal Hilversum B.V., en niet, zoals in uw reactie wordt aangegeven, van woningbouwcorporatie Gooi en Omstreken. Uw opmerkingen sluiten verder aan bij die van de Bewonersvereniging Landgoed Zonnestraal (#4). Wij verwijzen u daarom graag naar de beantwoording bij die reactie.

Wijziging Toekomstplan
De zienswijze heeft geen aanpassing van het Toekomstplan tot gevolg.

4. Het St. Annapad over de enggronden In de *Cultuurhistorische Kansenkaart* wordt ook het St. Annapad aangeduid als historische verbinding. Volgens de historische kaarten en analyses in de *Ruimtelijke Verkenning* en het *Gebiedskader* is dit echter geen oorspronkelijke route. De aanleg

ervan zou geen herstel maar een nieuwe ingreep betekenen, met aantasting van de historische enggronden tot gevolg.

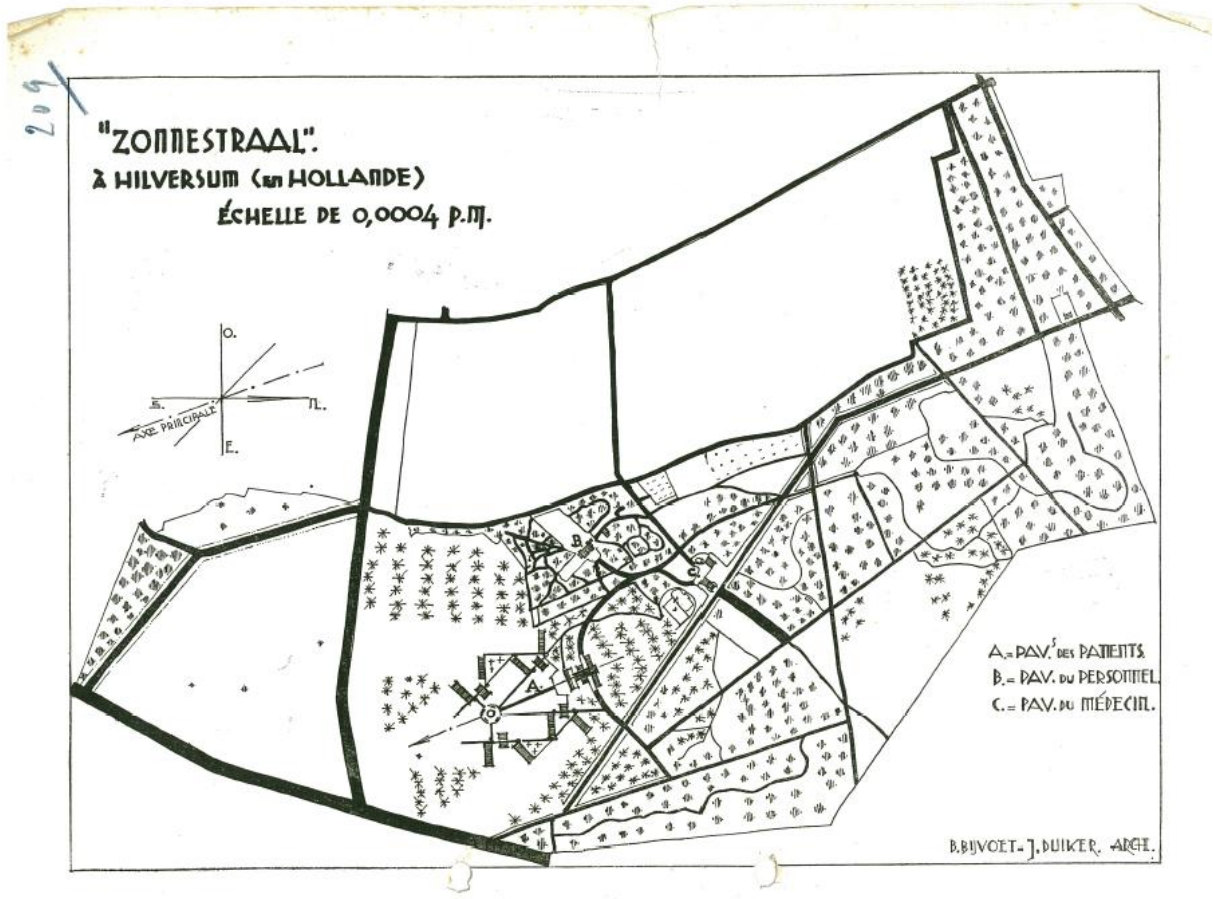
Beantwoording
Het St. Annapad is een historische structuur en is daarom in lijn met het advies van de Rijkscommissie voor Cultureel Erfgoed en Commissie Ruimtelijke Kwaliteit en Monumenten opgenomen in de aangepaste cultuurhistorische waarderingskaart.

Wijziging Toekomstplan
De zienswijze heeft geen aanpassing van het Toekomstplan tot gevolg.

Samenvattend Wij, als bewoners van het bunkerdorp op Landgoed Zonnestraal, waarderen de richting waarin het aangepaste plan zich ontwikkelt, met name de verplaatsing van de woonwerkgemeenschap. Tegelijk vragen wij dringend om: • herstel van de juiste classificatie van de oude enggronden; • verwijdering van de onjuiste “historische” entree via het bunkerdorp; • heroverweging van het St. Annapad vanwege de aantasting van het cultuurhistorisch landschap.

Beantwoording
Hartelijk dank voor de reactie. We blijven graag in gesprek in de uitwerking van de plannen.

Wij hopen dat deze punten worden meegenomen in de verdere uitwerking van het plan, zodat het Toekomstplan recht doet aan de cultuurhistorische, monumentale en landschappelijke waarden van Zonnestraal, de natuur én het woongenot van de bewoners.

13. [Adressant 11]

Wij ontvingen uw aangepaste plan en hebben dat met belangstelling gelezen. In de grote lijn vinden wij het een mooi plan. Goed dat het landgoed niet verder achteruit gaat en nieuwe ontwikkelingen het licht zien waarbij het zaak is de oude waarden en rechten te behouden.

Allereerst wil ik graag mededelen dat ik instem met de reactie van de Bewonersvereniging Zonnestraal en dat dit onze persoonlijk reactie is.

Het is goed om te zien dat er een aantal wijzigingen ten opzichte van de vorige versie zijn, te weten:

1. Bomenrij onderbroken

De twee nieuwe bomenrijen van de Rading naar de hoofdoprijlaan zijn onderbroken bij de nazorgwoningen. Deze bomen waren onwenselijk vanwege schaduwwerking op de gevel en in huis. Deze bomenrij past ook niet bij de historische context waarbij gevels van de nazorgwoningen met openslaande deuren juist naar de zonnige zuidkant gericht zijn om het herstel van TBC-patiënten met licht en lucht te bevorderen.

Beantwoording
Hartelijk dank voor uw reactie. Wij waarderen het dat u het voorliggende Toekomstplan op hoofdlijnen mooi vindt. Tegelijkertijd nemen wij uw zorgen serieus en gaan daar graag zorgvuldig op in.

Een van de punten die u benoemt betreft de in de eerste versie van het Toekomstplan opgenomen bomenrij langs de nazorgwoningen aan het Loosdrechtsebos 2-24. Het herstel van de bomenrijen langs deze historische landschappelijke structuur wordt mede door Rijkscommissie voor Cultureel Erfgoed en Commissie Ruimtelijke Kwaliteit en Monumenten vanuit cultuurhistorisch oogpunt als belangrijk beschouwd. Tegelijkertijd begrijpen wij de bezwaren van bewoners die direct aan deze zone wonen.

Om die reden hebben wij besloten dat er over de lengte van deze woningen, aan de zijde van de woningen zelf, binnen dit plan géén nieuwe bomenrij wordt aangeplant. Voor de volledigheid willen wij wel opmerken dat de eerder ingetekende bomenrij zich op het eigendom van Zonnestraal Hilversum BV bevindt. Voor zover bekend bestaat er ook geen historische architectonische relatie tussen de nazorgwoningen en de bomenrij.

Wijziging Toekomstplan
De zienswijze is in lijn met een wijziging die n.a.v. de 1ste concept Toekomstplan al is gewijzigd.

2. Knip in de weg van de Rading naar de hoofdoprijlaan blijft

De heer Wouter de Groot heeft tijdens de informatieavond op 17 september mondeling toegelicht dat de knip voor auto's blijft. Daar zijn we erg blij mee. We kunnen dit alleen niet in het plan terugvinden.

Vraag 1: Wilt u schriftelijk bevestigen dat de knip blijft en dit alsnog opnemen in het plan?

Beantwoording
De 'knip' voor autoverkeer waar u aan refereert blijft behouden. Dit is ook te zien op de kaart op pagina 53 van het definitieve Toekomstplan. Wij verwijzen u graag tevens naar onze eerdere beantwoording hiervan (zie bijlage 2, #16).

Wijziging Toekomstplan
De zienswijze heeft geen aanpassing van het Toekomstplan tot gevolg.

3. **Boshutten**

De historische boshutten staan niet meer op de kaart ingetekend verspreid in het bos achter mijn huis. Een goede zaak omdat ze historisch gezien niet in het bos thuishoren. Ze waren om TBC-patiënten buiten licht en lucht te geven en ze met hut en al met de zon mee te draaien. Ook zouden de boshutten op deze plek zeer vandalismegevoelig zijn. Jammer van de boshutten en vervelend vanwege mogelijke overlast. We zien de boshutten nu alleen helemaal niet meer terugkomen.

Vraag 2: Waar komen de boshutten te staan?

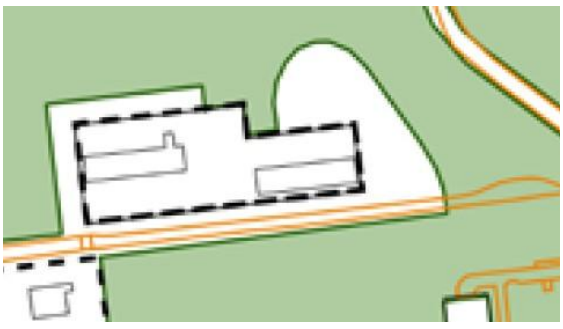
Beantwoording
De historische boshutten zijn ingetekend bij het Duikersensemble.

Wijziging Toekomstplan
De zienswijze heeft geen aanpassing van het Toekomstplan tot gevolg.

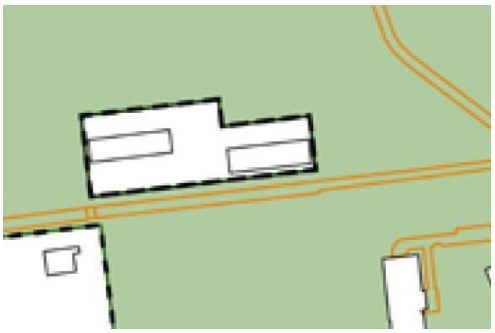
Daarnaast zijn er ook nog een aantal punten die ons zorgen baren en waarvan we nu vragen om ze aan te passen in het plan.

1. **Tuin**

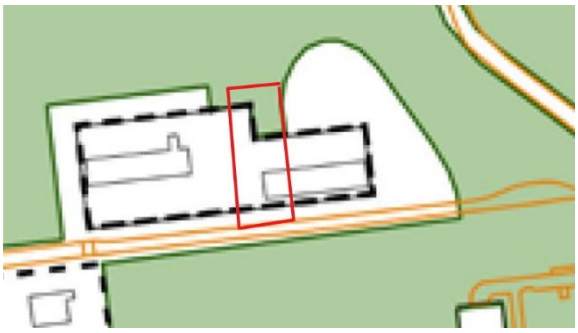
Onze tuin loopt van de rand van de bestrating, naast het huis tot en met de achterste schuur. Dat is grond die we al sinds 1982 legaal als tuin in gebruik hebben. Dit is al sinds ver voor de verkoop van de nazorgwoningen aan Gooi- en Omstreken. Gooi en Omstreken heeft veel minder grond aangekocht dan destijds verhuurd was aan de huurders van de woningen. Dat veel meer tuin verhuurd was blijkt ook uit het feit dat NNN-grenzen afwijken van de kadastrale grenzen. Nu is in het plan het voorstel dat de NNN-grens bij de nazorgwoningen strak op de kadastrale grens komt te liggen.

Figuur 1 Bestaande situatie NNN-gebied

Figuur 2 Voorgestelde situatie NNN-gebied

Figuur 3 Tuin huisnummer 14 (schematisch weergegeven)

Door het voorstel de NNN-grenzen rond ons huis te verschuiven, lijkt het alsof de bestaande grenzen van de tuinen niet aangehouden worden en onze voor- en achtertuin veel kleiner wordt. Aan de straatkant blijft al bijna helemaal niets over. Wij zijn ernstig bezorgd dat onze huidige rechten niet gerespecteerd worden. De heer Wouter de Groot heeft mondeling toegezegd dat het verplaatsen van de grenzen aan de straatzijde nooit zo bedoeld is, maar dat blijkt niet uit de tekening.

Bezwaar 1: Wij maken bezwaar tegen alle voorstellen die het huidige gebruik van onze tuin beperken, waaronder de voorgestelde situatie voor het NNN-gebied.

Beantwoording
Ten aanzien van de nazorgwoningen verwijzen wij graag naar eerdere beantwoording (bijlage 2, #21, adressant 14). Wij willen hierbij benadrukken dat de begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) niet onder de verantwoordelijkheid van Zonnestraal Hilversum B.V. valt, maar een bevoegdheid is van de provincie Noord-Holland. In het Toekomstplan is gekozen voor een eenduidige benadering voor alle gebouwen binnen het plangebied. Zonnestraal Hilversum B.V. zal hierin de eerder gemaakte afspraken respecteren. Dit laatste is waar dhr. Groote tijdens de bewonersbijeenkomst naar verwezen heeft.

Mocht deze toelichting onvoldoende duidelijkheid bieden en tot zorgen leiden bij de bewoners, dan kan indien u of de betreffende bewoners dat wensen, in het vervolgtraject een gezamenlijk overleg worden georganiseerd met bijvoorbeeld de bewonersvereniging, betrokken bewoners, woningcorporatie Gooi en Omstreken, de gemeente Hilversum en Zonnestraal Hilversum B.V. Ook kan met de provincie Noord-Holland contact worden opgenomen over de specifieke situaties per woning.

Wijziging Toekomstplan
De zienswijze heeft geen aanpassing van het Toekomstplan tot gevolg.

1. **Betaald parkeren**

Betaald parkeren op het landgoed is ongewenst. Alle woningen, waaronder die van ons, dienen per auto bereikbaar te blijven ook voor bezoek en bezorgers. Daar hoort parkeren bij. Een variant waarbij rondom de woningen geen betaald parkeren wordt ingevoerd en op de rest van het landgoed wel, zal grote parkeeroverlast geven. Dit gebeurt in nog grotere mate als het aantal bestaande parkeerplaatsen op het landgoed wordt verminderd. Uit het plan is niet af te leiden hoe u denkt om te gaan met deze negatieve gevolgen.

Bezwaar 2: Vanwege de te verwachten parkeeroverlast maken wij bezwaar tegen het instellen van betaald parkeren op het landgoed.

Beantwoording
Uw reactie is overeenkomst aan eerder gemaakt opmerkingen. Graag verwijzen wij daarom naar onze eerdere beantwoording in bijlage 2 (#21, adressant 14).

Wijziging Toekomstplan
De zienswijze heeft geen aanpassing van het Toekomstplan tot gevolg.

---

14. VvE Loosdrechtse Bos

Wij zijn zeer teleurgesteld over de wijziging die is opgenomen in het nieuwe Toekomstplan Zonnestraal. Een wijziging met betrekking tot de gronden die vrijkomen na de verhuizing van Zonnehoeve en de dierenweide.

Waar eerst sprake was van herbebossing is nu nieuwbouw gepland. Nieuwbouw van een gebouw dat qua omvang en bouwhoogte zou passen bij de naastgelegen appartementengebouwen. Een vreemde gang van zaken, omdat de Cultuur Historische Waarderingkaart aan Zonnehoeve en de appartementengebouwen een negatieve waarde toekent.

Wij vragen ons ook af of de hoogte van dit gebouw en de gesitueerde hangar geoorloofd is vanwege de start en aanvliegroute van het dichtbijgelegen vliegveld Hilversum.

Onze VvE overweegt dan ook tegen deze nieuwe plannen bezwaar aan te tekenen.

Beantwoording
De cultuurhistorische waarderingskaart en kansenkaart zijn in overleg met experts van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit en Monumenten (CRKM) en de gemeente Hilversum geactualiseerd. Dit heeft geleid tot het aanwijzen van zoekgebieden voor nieuwbouw en een meer genuanceerde invulling daarvan.

Voor Campus Zonnestraal betekent dit een wijziging van twee grotere naar drie kleinere nieuwe gebouwen: het Campuspaviljoen, Bij de Bunker en De Hangar. Hierdoor wordt nu ook binnen het zoekgebied van de dierenweide (zoekgebied 2) bebouwing voorzien, terwijl dat in de eerste versie van het plan niet het geval was.

Wij begrijpen uw zorgen over de mogelijke impact van dit nieuwe gebouw. Bij de verdere uitwerking van het Beeldkwaliteitsplan wordt gestreefd naar een zorgvuldige landschappelijke en ruimtelijke inpassing. In dat stadium zullen omwonenden als onderdeel van het participatieproces actief worden betrokken.

Ten aanzien van de hoogte van het gebouw wordt rekening gehouden met de wettelijke voorschriften voor maximale bouwhoogte, in verband met de ligging nabij vliegveld Hilversum.

Wijziging Toekomstplan
De zienswijze heeft geen aanpassing van het Toekomstplan tot gevolg.

---

15. [Adressant 11]

Ik heb nog twee onderwerpen waar ik op wil reageren.

Het eerste onderwerp is de parkeerplaatsen die eventueel onder de gebouwen worden gecreëerd. Waarschijnlijk zullen dit er te weinig zijn (ivm de norm van de gemeente), maar mocht het toch blijken dat er te veel zijn, dan is het misschien een idee om aan de bewoners van het landgoed te vragen of ze een van deze parkeerplaatsen willen huren. Ik ben zo iemand die wel een overdekte parkeerplaats wil huren.

Beantwoording
Hartelijk dank voor uw reactie. De gerealiseerde parkeerplaatsen zullen voldoen aan de gemeentelijke parkeernormen, zodat er in principe geen sprake is van een onder- of overmaat. Mocht in de praktijk blijken dat in de toekomst deze parkeervoorziening niet optimaal gebruikt wordt, dan kunnen wij (of een toekomstige beheerder) uw idee in overweging nemen.

Wijziging Toekomstplan
De zienswijze heeft geen aanpassing van het Toekomstplan tot gevolg.

Het tweede onderwerp is het versmallen van de weg (Loosdrechtse Bos) en de bus die daar nu (nog) over heen rijdt.

Momenteel rijden er zoveel auto's over deze weg en de meesten ook nog veel te snel, zeker als de weg vrij is. Men heeft geen idee dat er in het bos dieren over kunnen steken. In het voorjaar proberen er een periode padden over te steken. Nou dat zijn er maar weinig die dit halen.

Na een vorige vergadering heb ik hier weleens met Reyer over gesproken en die gaf toen aan dat er geen hobbels geplaatst konden worden ivm met bus.

Maar daar heb ik toch nog even onderzoek naar gedaan, omdat de bus ook met een behoorlijke snelheid over de weg rijdt.

Ik ben op de Van Ghentlaan en Admiraal de Ruyterlaan gaan kijken, want daar rijdt de bus over hobbels heen in de weg.

Hieronder voeg ik wat foto's toe om aan te geven over welke hobbels een bus wel kan rijden.

Mochten deze hobbels nu al geplaatst kunnen worden, dan hoeft de weg misschien niet versmald te worden en remt dit de auto's die er nu rijden wat af qua snelheid.

Beantwoording
Verkeersveiligheid is een belangrijk aandachtspunt bij eventuele aanpassingen van de boslaan. Bij de uitwerking van dit onderdeel van het plan worden de verschillende mogelijkheden in beeld gebracht en zal ook met de hulpdiensten, omwonenden, gebruikers en vervoerders daarover het gesprek worden gevoerd.

Wijziging Toekomstplan
De zienswijze heeft geen aanpassing van het Toekomstplan tot gevolg.